

Management comparat
Uniunea Europeană, Japonia și SUA, ediția a III-a
Ovidiu Nicolescu
Cuprins

Cuvânt-înainte	19
Prefață la ediția a treia	21
Capitolul 1	
Fundamente teoretice ale managementului comparat	23
1.1. Conceptul de management comparat	23
1.1.1. Definirea managementului comparat	24
1.1.2. Necesitatea apariției și dezvoltării managementului comparat	25
1.1.3. Scurt istoric	26
1.1.4. Obiectivele, conținutul și dimensiunile managementului comparat	28
1.2. Principalele școli și modele ale managementului comparat pe plan mondial	30
1.2.1. Tipologia școlilor de management comparat	30
1.2.2. Prezentarea principalelor școli de management comparat	31
1.2.2.1. Școala dezvoltării economice	31
1.2.2.2. Școala mediului sau environmentalistă	32
1.2.2.3. Școala comportistă sau behavioristă	32
1.2.2.4. Școala sistemelor deschise	33
1.2.2.5. Școala de management comparat centrată pe rolul „culturii”	34
1.2.3. Modele și abordări majore de management comparat	38
1.2.3.1. Modelul Farmer-Richman	38
1.2.3.2. Modelul Negandhi-Prasad	39
1.2.3.3. Modelul lui Tung	41
1.2.3.4. Modelul lui John Child	43
1.2.3.5. Abordarea lui Geert Hofstede	45
1.2.3.6. Abordarea lui Fons Trompenaars	54
1.3. Rolul și funcțiile managementului comparat	58
1.3.1. Premise ale teoriei și practicii managementului comparat	58
1.3.2. Esența managementului comparat - transferul internațional de know-how managerial	59
1.3.3. Principalele-utilități ale managementului comparat	63
Capitolul 2	
Metodologia managementului comparat	65
2.1. Orientări și particularități ale studiilor de management comparat	65
2.1.1. Orientarea cercetărilor și studiilor de management comparat	65
2.1.2. Particularități ale cercetărilor de management comparat	66
2.2. Etapele unui studiu complex de management comparat	70
2.2.1. Stabilirea scopurilor	70
2.2.2. Precizarea tematicii	71
2.2.3. Eșantionarea subiecților de investigat	72
2.2.4. Traducerea materialelor implicate	73
2.2.5. Măsurarea și instrumentalizarea fenomenelor de management	73

2.2.6. Administrarea desfășurării investigației	74
2.2.7. Analiza informațiilor privind elementele de management investigate.....	75
2.2.8. Formularea concluziilor și valorificarea rezultatelor	75
2.3. Metode și tehnici utilizabile în studiile de management comparat	76
2.3.1. Metode și tehnici manageriale generale	76
2.3.2. Metode și tehnici specifice	78
2.3.2.1. Tehnici nonmetrice	78
2.3.2.2. Grile de evaluare pluriculturală	81
2.4. Probleme majore în conceperea și realizarea investigațiilor manageriale comparative	83
2.4.1. Conceptualizarea situațiilor manageriale implicate	84
2.4.2. „Zestrea” culturală a specialiștilor	84
2.4.3. Dificultăți lingvistice	84
2.4.4. Proiectarea incompletă a cercetării	84
2.4.5. Accesul la factorii de investigat	85
2.4.6. Confidențialitate și încredere	85
2.4.7. Aspecte pragmatice de operaționalizare a investigațiilor	86
2.4.8. Comunicarea rezultatelor studiului	87
2.5. Tipologia studiilor de management comparat	87
2.5.1. Clasificări ale studiilor de management comparat	87
2.5.2. Studii parohiale	89
2.5.3. Studii etnocentrice	90
2.5.4. Studii policentrice	91
2.5.5. Studii comparative	92
2.5.6. Studii geocentrice	93
2.5.7. Studii sinergetice	93
2.6. Evaluări și recomandări privind studiile de management comparat	95
2.6.1. Evaluare generală	95
2.6.1.1. Puncte forte	95
2.6.1.2. Puncte slabe	96
2.6.2. Cerințe și recomandări metodologice	97

Capitolul 3

Managementul în Uniunea Europeană	101
3.1. Uniunea Europeană - sistem pluricultural unic de integrare internațională	101
3.1.1. Transformări definitorii ale Uniunii Europene.....	101
3.1.2. Cultura europeană - complex de similarități și diferențe ale culturilor naționale	.106
3.1.3. Implementarea Strategiei de la Lisabona - element determinant al evoluțiilor Uniunii Europene	111
3.1.3.1. Fundamentele și obiectivele strategiei	111
3.1.3.2. Domeniile și acțiunile prioritare ale construirii economiei bazate pe cunoștințe	113
3.1.3.3. Compendiu selectiv al principalelor planuri, programe și acțiuni majore de implementare a strategiei UE de construire a societății și economiei bazate pe cunoștințe	117
3.1.3.4. Corelarea strategiei de la Lisabona cu celelalte repere esențiale ale dezvoltării UE	119
3.2. Trăsături definitorii ale managementului în Germania, Franța, Marea Britanie, într-o viziune comparativă	120

3.2.1. Organizarea de ansamblu a sistemului managerial al firmelor	121
3.2.2. Managementul participativ și adoptarea deciziilor	124
3.2.3. Intensitatea și formele exercitării previziunii	126
3.2.4. Motivarea personalului.....	127
3.2.5. Conținutul și modalitățile de exercitare a controlului	129
3.2.6. Specializarea flexibilă	131
3.2.7. Leadership-ul și abordarea organizării.....	134
3.2.8. Managerii și stilul de conducere.....	135
3.3. Eurmanagementul și euromanagerii.....	136
3.3.1. Europenizarea, fundamentul euromanagementului	136
3.3.2. Necesitatea și definirea euromanagementului.....	138
3.3.3. Euromanagerii	140
3.3.4. Euroîntreprinzătorii	142
3.3.5. Modelul de management european	144
3.4. Trăsături definitorii ale managementului european	146
3.4.1. Strategii și alianțe strategice.....	146
3.4.2. Remodelarea sistemului organizatoric al firmelor	149
3.4.3. Structurile organizatorice ale companiilor multinaționale.....	151
3.4.4. Managementul marilor firme	158
3.4.5. Noile modalități de organizare a muncii în Uniunea Europeană	161
3.4.6. Dezvoltarea abilităților manageriale și paradoxurile leadership-ului	166
3.4.7. Modele ale managementului resurselor umane.....	169

Capitolul 4

Managementul japonez	171
4.1. Caracteristici generale ale culturii, managementului și economiei japoneze	171
4.1.1. Trăsături cultural-sociale.....	171
4.1.2. Încadrarea în abordarea cuadrodimensională a lui Hofstede	172
4.1.3. Coordonate administrativ-manageriale.....	173
4.1.4. Repere structural-economice.....	175
4.2. Trăsături definitorii pentru IMBAS - managementul întreprinderilor japoneze . . .	176
4.2.1. Viziune specifică asupra organizației.....	176
4.2.2. Structura marilor grupuri industriale - Zaibatsu.....	178
4.2.3. Relațiile Oyabun-Kobun	179
4.2.4. Adoptarea deciziilor prin consens	180
4.2.5. Modalități specifice de comunicare inter- și intragrupuri din întreprindere .	182
4.2.6. Particularități ale structurilor organizatorice	183
4.2.7. Angajarea pe viață a salariaților.....	185
4.2.8. Integrarea noilor salariați în întreprindere	186
4.2.9. Modalități de evaluare a personalului	188
4.2.10. Sistem de salarizare bazat pe pregătire și vechime	189
4.2.11. Pregătirea personalului prin rotația pe posturi	190
4.2.12. Sistemul de management al activităților de producție la Toyota	191
4.2.13. Relația management - syndicate	195
4.2.14. Abordări manageriale în condiții de criză.....	196
4.2.15. Kaizen continuu	198

Capitolul 5

Managementul întreprinderilor din SUA	203
5.1. Caracteristici contextuale ale managementului din SUA.....	203
5.2. Elementele specifice managementului întreprinderilor nord-americane	206
5.2.1. Încadrarea în abordarea cuadrodimensională a lui Hofstede	206
5.2.2. Dinamica valorilor și obiectivelor organizaționale	207

5.2.3. Firmele emergente	208
5.2.4. Opțiuni strategice predilecte.....	211
5.2.5. Managementul general - principalul agent al schimbărilor informatico- manageriale	213
5.2.6. Predominanța structurilor organizatorice piramidale	218
5.2.7. Integrare puternică a elementelor informațional-decizionale	220
5.2.8. Managementul integrat al producției	221
5.2.9. Capitalul uman și dezvoltarea resurselor umane	223
5.2.10. Multidimensionalitatea rolurilor managerilor	224
5.2.11. Nivelul ridicat al veniturilor directorilor de companii	227
5.2.12. Preluări semnificative din managementul nipon	230
5.2.13. Preluări și adaptări ale elementelor manageriale din Europa	231
5.2.14. Un nou tip de organizație - întreprinderea suplă	231
5.2.15. Relațiile managementului cu sindicatele	235

Capitolul 6

Tendențe în managementul întreprinderii pe plan mondial	237
6.1. Factorii majori de influență asupra managementului întreprinderilor	238
6.2. Mutații în managementul firmei	243
6.2.1. Imprimarea unui caracter anticipativ conducerii	243
6.2.2. Amplificarea elementelor metodologico-aplicative	247
6.2.3. Intensificarea caracterului inovativ al managementului	254
6.2.4. Flexibilitatea crescândă a sistemelor de management	259
6.2.5. Intensificarea caracterului motivațional al conducerii	264
6.2.6. Informatizarea managementului	268
6.2.7. Dezvoltarea caracterului formativ al conducerii	271
6.2.8. Predominanța managementului participativ	277
6.2.9. Proliferarea abordării sistemice a managementului	282
6.2.10. Conturarea unei complexe dimensiuni internaționale a managementului	285
6.2.11. Profesionalizarea crescândă a managementului	289
6.2.12. Cristalizarea managementului bazat pe cunoștințe	296

Capitolul 7

Ghid de realizare a transferului internațional de know-how managerial	305
7.1. Coordonatele generale ale abordării	305
7.2. Încadrarea tipologică a ghidului de transfer internațional de know-how managerial	307
7.3. Etapele efectuării transferului internațional de know-how managerial	307
7.3.1. Identificarea necesităților de transfer de metode și tehnici manageriale și de know-how managerial internațional	308
7.3.1.1. Obiective de realizat	308
7.3.1.2. Conținutul etapei	308
7.3.2. Determinarea posibilităților reale de transfer de know-how managerial în cadrul organizației	311
7.3.2.1. Obiective de realizat	311
7.3.2.2. Conținutul etapei	312
7.3.3. Adaptarea elementelor manageriale transferabile la specificul organizației	314
7.3.3.1. Obiective de realizat	314
7.3.3.2. Subetapa cultural-organizațională	315
7.3.3.3. Subetapa managerială	317
7.3.4. Sensibilizarea și pregătirea stakeholderilor și a firmei pentru asimilarea elementelor de know-how managerial internațional	318
7.3.4.1. Obiective de realizat	318
7.3.4.2. Subetapa sau faza de sensibilizare a stakeholderilor	319

7.3.4.3. Subetapa de pregătire a stakeholderilor în vederea implementării noilor elemente manageriale.....	320
7.3.5. Implementarea propriu-zisă a elementelor de know-how managerial internațional	322
7.3.5.1. Obiective de realizat	322
7.3.5.2. Programul de implementare	322
7.3.6. Evaluarea transferului de know-how managerial internațional.....	324
7.3.6.1. Obiective de realizat	324
7.3.6.2. Modalități de evaluare.....	324
7.4. Tehnici și metode utilizabile pe parcursul transferului de know-how managerial .	327
7.5. Dificultăți întâmpinate pe parcursul derulării proceselor de transfer de know-how managerial	329
7.6. Reguli de luat în considerare	333
Bibliografie	339
Anexe	347
Anexa 1 - Cele mai respectate 50 de companii din lume	349
Anexa 2 - Primele 50 de firme din lume care au demonstrat cea mai ridicată inovativitate	351
Anexa 3 - Cei mai respectați 50 de lideri de companii din lume.....	353
Anexa 4 - Cele mai mari 50 de companii din SUA.....	356
Anexa 5 - Organigrame ale unor firme din Uniunea Europeană, SUA și Canada	359
Anexa 6 - Extrase din proiectul european F6 - MANVIS privind viitorul industriei prelucrătoare europene la orizonturile 2005-2010, 2010-2015, 2015-2020, după 2020	362